

KLÆBU

Hallsetheimen: Et møtested for institusjoners vekst og fall

Av Tore Gulbraar

Du får ingen god følelse ved å gå rundt på det store området i Klæbu kommune som har rommet så mange institusjoner. Her er en mengde store trebygninger i sterkt forfall. Krattskog og ugras vokser opp, maling flasser av, vinduer og dører står og slenger. Det hele minner om et nedlagt gruvesamfunn som plutselig er forlatt fordi malmreservene har tatt slutt.

I 1839 ble Klæbu lærerseminar opprettet og de første bygningene reist. En god del av disse husene står fortsatt. Lærerskolen ble så flyttet til Levanger i 1892 og året etter ble lokalene overtatt av Klæbu off. skole for blinde. Denne skolen ble også nedlagt da en fikk ny blindeskole i Trondheim. Det skjedde i 1912. Etter nødvendige ombygninger ble **Klæbu pleie- og arbeidshjem** opprettet i 1917.

Den første pasienten flyttet inn 1. august 1917. Hun var da ei 17 år gammel jente som faktisk kom til å bo på institusjonen i hele dens levetid. Hun døde 15. januar 1991, bare dager etter at hjemmet var avviklet. Dette sier noe om skjebnen til de mange "pleietrengende". Her skulle du være til du døde.

I 1950 og -60 årene var det en enorm utbygging på Klæbu, antall plasser steg i denne tiden fra 130 til 450. Toppen ble

nådd i 1969 med i overkant av 450 plasser. I 1971 overtok Sør-Trøndelag fylkeskommune driften av Klæbu pleiehjem fra staten, men hjemmet var fortsatt sentralinstitusjon for begge Trønderfylkene.

Ved 60-årsjubileet i 1977 skiftet institusjonen navn til **Hallsetheimen**. Navnskiftet hadde et ideologisk islett ved at en ønsket å få bort "pleie" i navnet. Gårdsnavnet Hallset ble så valg i stedet for kommunenavnet. Mange syntes det var greit med et navnskifte i en tid hvor Klæbu hadde blitt svært så belastende. Institusjonen var på mange måter et selvforsynt samfunn med over 600 ansatte. Mange av disse bodde i personalboliger med sine familier på området.

1980-årene ble preget av de mange medioppslagene om Hallsetheimen. Ledelse, grupper av ansatte og foreldre brukte aviser, radio og TV på hver sin måte, be-

boernes beste så ikke ut til alltid å være det viktigste i mediekampen. Det mest dramatiske var foreldrenes okkupasjon av avlastningsavdelingen i 1989.

Dette siste 10-året i sentralhjemmets levetid ble sterkt preget av utflytting og bedre leveforhold for de som var igjen. Pr. 1. januar 1991 var institusjonen avviklet, men det var fortsatt 182 beboere igjen. I løpet av året flyttet de siste ut, en del beboere ble overført til eget sykehjem på området som drives av Klæbu kommune.

Vi vil ta til orde for en omfattende opprydding på hele området. Det burde ikke se slik ut på et sted som rommer så mange menneskeskjebner og hvor så mange har hatt sitt virke.

Birger Hellan:
Historisk tilbakeblikk 1935 – 1991
Hallsetheimen, Klæbu 1992

*Bildet:
Mange av bygningene
på Hallsetheimen er i sterkt forfall.
Foto: Randi Voll*